

V njej se nam v pravi podobli kaže preimenitni dan prvega sv. obhajila. V pesmici »Nagrobne misli« vzbujajo g. A. Medved spomine na umrlo mater in na bodoče vstajenje. »Alojzijeve slavnosti« spisal J. D. »Volk« spisal A. Medved in »V Rim« spisal J. D. so lepi proizvodi v dramatični obliki, lahko izpeljivi v vsaki šolski sobi ali na prostem. Gotovo bodo prijali za razne šolske slavnosti. Niso dolgi, torej se jih lahko učenci dobro na pamet naučijo. Prvi je resen, a druga dva sta šaljiva, da vzbudita mnogo smeha.

Gg. pisateljem bodi srčna hvala za to knjižico in le želeči je, da pričeto delo nadaljujejo. Oblika in tisek knjigi sta lična ter cena 30 kr. nizka. Vsaka šola naj si kupi to knjižico za svojo knjižnico!

Ksarerij.

Narodne legende za slovensko mladino. Nabral, izdal in založil Anton Kosi, učitelj v Središču. III. zvezek. Cena 16 kr. V Ptuj. Natisnil W. Blanke. 1891.

Kar smo povedali o II. zvezku narodnih legend, velja tudi o tretjem. Večkrat se je pri nas že poudarjalo, da ne manjka učitelju na deželi lepe prilike v nabiranje narodnega blaga. Med učitelji, ki jo

vporabljajo, nahaja se tudi g. Anton Kosi, kajti med izdanimi legendami najdemo zopet nekaj naših narodnih. Nekaj jih je ponatisnenih iz raznih starejših listov in knjig. Tako bi se lahko tudi druge povestice izbrale iz raznih knjig in listov in dobili bi marsikatero dobro knjižico za mladino. Tudi ta zvezek »legend« je dobro došel. Cena 16. kr. je jako nizka. Priporočamo ga slovenskemu učiteljstvu in šolskim vodstvom v nakup za otroške knjižnice. *M. J.*

V pojasnilo! »Navod k početnemu risanju in oblikoslovju, izdalo pedagogičsko društvo, cena 35 kr.«, lahko učitelj z enakim pridom rabi pri Eichlerjevi zbirki kakor pri Grandauerjevi, ker risarska metoda ostane bistveno taista.

Grandauerjeva zbirka ima to prednost, da je bolj sestavljena kakor Eichlerjeva, katera ima preveč gradiva in — izbiranje najprimernejšega za pouk je precej težavno.

Eichlerjeva zbirka je pa zaradi manjših listov učitelju priročnejša pri pouku. Bogato gradivo drugega dela bi se na višji stopinji prav dobro uporabljalo pri posameznem pouku, ako bi ne bili narisani kot predloge za učence nekoliko premajhni. *J. B.*

L i s t e k.

Nekaj o sijajnem stanju učiteljc.

Upam, da bode, gospod urednik, z menoj zadovoljni, ako Vam prav po pravici povem, da prav pridno berem »Učit. Tovariša;« bode Vam li moj dopis tudi všeč, tega pa ne vem, — pa tolažite se s tem, da tudi meni ni vse všeč, kar pišejo Vaši gg. sotrudniki. Najbolj mi ugaja Vaš pesimist! To mora biti poštenjak — le tega ne vem, kako je kaj učiteljcim naklonjen. Za Vas mislim, da nam niste nasprotni, ker časi še kak dopis iz ženske roke priobčite. Pa rekli bode, se vidi, da ženske rade govore, kakor tudi Vaš pesimist meni, in morebiti bode celo potrdil dr. Mahničev recept zame — a jaz se mu ne podvržem! Hočem Vam pa kolikor mogoče na kratko povedati, kaj mi je potisnilo danes pero v roko. — Dalj časa že v vsaki številki »Učit. Tovariša« beremo o uredbi učiteljskih plač. Vedno se je poudarjalo in se še poudarja potreba zvišanja, a povsod le za učitelje, med tem ko so se učiteljice ali prezirale, ali celo zatirale.* No, zmagala je vendar toliko pravica, da smo pridobile učiteljice na deželi 50 gld. Dovoljujem si pa vprašanje; ali res mislite g. urednik in drugi gg. tovariši, da učiteljica nima toliko potrebščin? Mislim da, časih še večje, saj moramo plačati vsako kapljico vode. Dalje porabimo več za obleko. Dalje mora tudi učiteljica skrbeti za nadaljno izobraževanje, oskrbovati mora vsa učila za

pouk v ročnih delih sama i. t. d. in to stane novej. Vidite torej gospod urednik, da bi tudi mé še marsikak desetak lahko spravile med svet, ko bi bil v mošnjčku.

Namenila sem se pa danes vse kaj družega Vam pojasniti. Ker je nedavno neki g. kolega doli za Savo tako nepriključivo pisal o učiteljcih v »Slov. Nar.«, hočem ga malo potolažiti s tem, da mu malo pojasnim senčno stran našega položaja. To pa se ve moram dokazati, in v dokaz naj služi moja malenkost.

Gospod urednik! Jaz sem že deveto leto učiteljica — ne vem ali se Vam bode to veliko ali malo zdelo — a v teh letih doletela me je nič manj kot petkrat čast oskrbovati šolsko voditeljstvo. Smelo trdim, da se v tem oziru nobena mojih vrstnic ne more z menoj meriti, a tudi kar smolo zadeva nobena, morebiti še starejših g. učiteljic ne. Smole imam jaz na cente, gospod urednik! Le berite, če ni to res.

Torej šolska voditeljica sem bila petkrat. Leta 1885. me je prvih doletela ta čast. Vodila sem šolsko krmilo tri mesece, zaslužila četrletno doklado t. j. 12 gld. 50 kr. a dobila nič! V drugič sem prevzela vodstvo 1887. l. oskrbovala je skozi pol leta; vrh tega pouk v obeh razredih s ponavljalno šolo za deklice. Imela sem 255 otrok, poučevala čez 33 ur na teden. Prihranila sem normalno-šolskemu zakladu 250 gld. nadučiteljeve plače, a prejela za ves ta trud 24 gld., berite: štiri in dvajset goldinarjev. Za šolsko

* V našem listu ne in v novem zakonu tudi ne! *Ured.*

vodstvo sem zaslužila 25 gld. a prejela 20 gld., in to poslednje šele čez jedno leto in le po blagohotnem posredovanji našega gospoda nadzornika. V tretje sem oskrbovala vodstvo 1889. l. samo skozi 6 tednov, a poučevala celo zimo (dobrega pol šolskega leta) po 32½ ur na teden in — strmite in zavidajte me — prejela za vse skup 8 gld. 88½ kr.! V četrte sem oskrbovala vodstvo 1890. l. skozi osem tednov in peti 1891. l. tudi toliko časa, obakrat s poučevanjem v obeh razredih, a za ta dva slučaja nisem prosila nagrade misleča: »Bog zna, ali bi dobila za koleke!« In vendar je vsega skup 16 tednov t. j. ⅓ leta. Vidite torej gosp. urednik, da sem jaz res pod srečno zvezdo rojena.

Zaslužimo pa na dvorazrednicah krvavo te krajcarje, ki jih sedaj dobivamo, ker je, kakor čujem

skoro povsod tako,*) da ima učiteljica za tretjino otrok in z ročnimi deli po 3—4 ure več na teden kakor nadučitelj. Toliko v pojasnilo! Sicer me še nekje čevlji žuli in prav občutljivo, a ne smem preglasno povedati, sicer bode, gospod urednik, moj dopis res poslali v koš. Jaz se z Vašim pesimistom zelo ujeman v nazorih, vsled prežalostnih skušenj (omenjene niso najhujše), katere sem si pridobila v teh letih.

V življenji trnja, a cvetja na grob,
Storite nam raji narobe;
Trosite nam raji v življenje cvetic
A trnje shranite za grobe!

Z najodličnejšim spoštovanjem

Lepkoca.

*) Kolikor nam znano, ne!

Ured.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (Jakob Mencinger †). Dne 22. sušca t. l. je po dolgi bolezni v svojem rojstvenem kraju na Bohinjski Bistrici umrl umirovljeni nadučitelj g. Jakob Mencinger. Porojen dne 8. mal. srpana 1826. l. je bil torej v 65. letu svoje dobe. Oče mu je bil Marko Mencinger, cerkvenik in mati Jera, porojena Preželj. Po dovršenem učiteljskem tečaju ljubljanskem je bil 1845. l. imenovan učiteljem v svojem domačem kraju na Bohinjski Bistrici. Z njegovim imenovanjem se je tamošnja šola otvorila. Tu je služboval do konca meseca grūdna 1852. l. ter z dnem 1. prosinca 1853. l. nastopil učiteljsko službo v Gorjah. V najboljši dobi je tukaj kaj marljivo in vspešno deloval tako v šoli, kakor zunaj šole. Mnogo Gorjancev, ki so sedaj v raznih stanovih, pripravljaj je on za daljno šolanje. Njegov pouk je bil mikaven, kaj radi smo mi otroci hodili k njemu v šolo in vsak njegov učenec se ga kaj rad spominja. Dasi se v tedajšnji šoli v realistikki ni poučevalo, imel je ves njegov pouk realistično podlago. Rad je rabil pri pouku podobe. Da nas je vnmel za zemljepis, napravil si je tako-zvani »panorama«, zanj nakupil vsakovrstne zemljepisne podobe, vsa glavna mesta avstrijska in evropska, razne narode i. dr. ter nam jih je kot plačilo za marljivost in pozornost pri pouku razlagal in razkazoval skozi povekšalno steklo, nabrane drugo poleg druge na premičnih vretencih, tako da smo mnogokrat prepotovali vso Avstrijo in Evropo. Za prirodo nas je vnmel ne toliko s teoretičnim, kakor s praktičnim poukom. On je bil za tedajšnje razmere izborn sadje-rejec in cvetoljub. V svojih življenskih potrebah kaj skromen — gostilne skoraj ni poznal — žrtvoval je mnogo za sadjerejo in za gojenje cvetic. Priredil si je na »Fortuni« veliko drevesnico ter šolske otroke in odrasle poučeval in vnmel za to stroko. Pozneje si je priredil na »Benkovem hribu« cel park z rastlinjakom ter tam prebil svoj prosti čas. Ker je bil

tudi organist, postavil si je poleti glasovir v rastlinjak in tam poučeval pevke in pevce. Posebno za sadjerejo je on v Gorjah mnogo storil in najboljši sedajšnji gorjanski gospodarji so njegovi učenci. Tudi božičnico smo gorjanski otroci že takrat poznali. Priredil nam je namreč pokojni vsako leto velike »jaslice« čez celo sprednjo steno šolske sobe. Tu ni postavil samo »jaslic« s sv. družino in sv. treh kraljev, temveč celo deželo s hribi in dolinami, s potoki in rekami, z mesti in prebivalci, s cestami in stezicami nam je razgrnil pred očmi ter vse še pokrnil z okroženim modrim nebom posutim z zlatimi zvezdami. Večjega veselja nam za božič ni mogel prirediti in na sv. večer ni bilo moč kakega otroka doma pridržati.

Tako je bil pokojni v Gorjah prav srečen in mi ž njim. Ali vprašanje o učiteljskem stanovanji, o katerem se je kasneje začelo obravnavati, in pa nepri-liko, da so hudobneži nekega dne vso drevesnico uničili, ogrenilo mu je bivanje v Gorjah tako, da se je dne 25. vinotoka 1865. l. zopet preselil na Bohinjsko Bistrico. Od tam je šel 1868. l. za učitelja v Trnovo pri Ilirski Bistrici, kjer je služboval do 1871. leta. Od 1869. do 1870. l. je bil tudi okrajni šolski nadzornik za logaški okraj. Tudi tam je bil vzgleden v šoli in zunaj šole, je jako marljivo gojil sadjarstvo ter ga ima ljudstvo v dobrem spominu. Ker pa tamošnje podnebje ni ugalo njegovemu zdravju, premeščen je bil na svojo prošnjo v Predoslje pri Kranji, katero službo je nastopil meseca listopada 1871. l. Ko se je pa učiteljska služba na Bohinjski Bistrici izpraznila, vleklo ga je v domači kraj nazaj. Vložil je prošnjo za to službo in jo tudi dobil ter jo nastopil meseca malega travna 1872. l. Ko se je 1883. leta jednorazrednica na Bistrici razširila v dvorazrednico, imenoval ga je visoki deželni šolski svet stalnim nadučiteljem. Kot tak je stopil meseca grūdna 1885. l. v stalni pokoj.